

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 23.01.2006
KOM(2006) 14 v konečnom znení

PRACOVNÝ DOKUMENT KOMISIE

**o akčnom pláne Spoločenstva v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat
na obdobie rokov 2006 - 2010**

Strategický základ navrhovaných opatrení

{SEC(2006) 65}

OBSAH

1.	OPATRENIE 1 – Aktualizovať existujúce minimálne normy ochrany a dobrých životných podmienok zvierat.....	3
1.1.	Súvislosti.....	3
1.2.	Dobré životné podmienky zvierat ako základný kameň politik Spoločenstva.....	4
1.3.	Ústredné miesto problematiky životných podmienok zvierat v reformovanej spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP)	6
2.	OPATRENIE 2 – Výrazne uprednostňovať podporu politicky orientovaného budúceho výskumu v oblasti ochrany a dobrých životných podmienok zvierat a uplatňovania zásady 3R.....	7
2.1.	Súvislosti.....	7
2.2.	Európske centrum alebo laboratórium na ochranu zvierat a dobré životné podmienky zvierat	8
2.3.	Uplatňovanie nových praktických nástrojov na zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat.....	9
2.4.	Uplatňovanie zásad 3R v prípade zvierat používaných na pokusy	9
3.	OPATRENIE 3 – Zaviesť štandardizované ukazovatele dobrých životných podmienok zvierat.....	10
3.1.	Súvislosti – jednotný prístup.....	10
3.2.	Označovanie dobrých životných podmienok zvierat značkou EÚ – klasifikácia systémov produkcie vo vzťahu k uplatňovaným požiadavkám na dobré životné podmienky	11
4.	OPATRENIE 4 – Zabezpečiť, aby chovatelia/ošetrovatelia, ako aj široká verejnosť boli viac zapojení a informovaní o súčasných normách ochrany a dobrých životných podmienok zvierat a aby si úplne uvedomovali svoju úlohu v podpore ochrany a dobrých životných podmienok zvierat.....	12
4.1.	Súvislosti – zmena postoja verejnosti	12
4.2.	Čo sa už dosiahlo	12
4.3.	Informovaný ošetrovateľ/chovateľ a informovaná široká verejnosť: najlepší obhajcovia dobrých životných podmienok zvierat.....	13
5.	OPATRENIE 5 – naďalej podporovať a iniciovať ďalšie medzinárodné iniciatívy na zvýšenie informovanosti a dosiahnutie zhody v oblasti dobrých životných podmienok zvierat	14
5.1.	Súvislosti.....	14
5.2.	Spolupráca so Svetovou organizáciou pre zdravie zvierat – OIE	15
5.3.	Podpora dobrých životných podmienok zvierat v multilaterálnych a bilaterálnych vzťahoch EÚ	15
5.4.	Zvyšovanie informovanosti o životných podmienkach zvierat v rozvojových krajinách a vytvorenie príležitostí na obchod	16

1. OPATRENIE 1 – AKTUALIZOVAŤ EXISTUJÚCE MINIMÁLNE NORMY OCHRANY A DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT

1.1. Súvislosti

Napriek skutočnosti, že výrazný pokrok v oblasti dobrých životných podmienok zvierat sa dosiahol iba v posledných rokoch, celé generácie spoločností už uznali svoju povinnosť starať sa o zvieratá, za ktoré sú zodpovedné, a mnohé krajiny majú už dlhodobo zavedené právne predpisy o ochrane zvierat a zamedzení krutosti. Prvé právne predpisy o dobrých životných podmienkach zvierat na úrovni ES boli prijaté v roku 1974 a týkali sa ochrany zvierat v čase porážky¹. V odôvodneniach tejto smernice sa označuje význam, ktorý už bol pripísaný dobrým životným podmienkam zvierat, a zamedzenie zbytočnému utrpeniu:

„Keďže Spoločenstvo by malo prijať aj opatrenia na všeobecné obmedzenie všetkých foriem krutosti páchanej na zvieratách; keďže sa zdá, že je žiadúce, aby takéto opatrenia spočívali v prvom rade v stanovení podmienok, aby sa zabránilo každému zbytočnému utrpeniu zvierat pri porážke.“

Medzitým pribúdali rastúce súbory právnych predpisov Spoločenstva o ochrane zvierat. Komisia nesie značnú zodpovednosť za zabezpečenie, aby nové právne predpisy týkajúce sa noriem ochrany zvierat boli založené na vyvíjajúcich sa vedeckých poznatkoch, odbornosti a praktických skúsenostiach. Pri výkone svojej úlohy strážcu zmlúv ES je Komisia zodpovedná aj za zabezpečenie, aby sa právne predpisy Spoločenstva riadne implementovali a presadzovali a kontrolný útvar Komisie (Potravinový a veterinárny úrad: PVÚ) zohráva dôležitú rolu pri plnení tejto úlohy. Vedecký základ takýchto politík je podporovaný aj činnosťou viacerých poradných orgánov: Vedecký veterinárny výbor², Vedecký výbor pre zdravie a dobré životné podmienky zvierat³, skupina poradcov v oblasti etických hľadísk biotechnológie (GAIEB) a nedávno Európsky úrad pre bezpečnosť potravín⁴.

Pokiaľ ide o hospodárske zvieratá, v doterajších právnych predpisoch, ktoré nadobudli veľký rozsah, stanovujú minimálne predpisy na ich ochranu. Podrobnejšie predpisy sú stanovené iba pre chov niekoľkých druhov (teľatá, ošípané a nosnice), pričom pre ostatné zvieratá, ako hovädzí dobytok a dojnice, ovce, morky, kačice, atď., sú platné iba všeobecné požiadavky. Nedostatok osobitných noriem dobrých životných podmienok zvierat sa v súčasnosti v prípade väčšiny hospodárskych druhov ťažko opodstatňuje vzhľadom na vedecké dôkazy, ktoré sú v súčasnosti dostupné a pokrok dosiahnutý na takých medzinárodných fórach, akým je Rada Európy, pri riešení týchto problémov⁵. Postupne sa zhromažďujú informácie o schopnosti rýb vnímať, čo je otázka, ktorou sa už zaoberá Rada Európy, s usmerneniami týkajúcimi sa dobrých životných podmienok chovaných rýb, ktoré tiež pripravuje OIE.

---

¹ Smernica Rady 74/577/EHS.

² http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/oldcomm4/previous_en.html

³ http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/scah/index_en.html

⁴ <http://www.efsa.eu.int/>

⁵ http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Biological_safety_use_of_animals/

Politiky EÚ v oblasti životného prostredia už od 80. rokov zahŕňali právne predpisy, ktoré spolu s harmonizáciou jednotného trhu podporujú zlepšovanie životných podmienok zvierat. Zavedením článku 175 sa začali riešiť otázky ochrany a dobrých životných podmienok zvierat v rámci právnych predpisov Spoločenstva. Politiky Komisie v oblasti životného prostredia sa týkajú napríklad problémov, ktoré súvisia s normami humánneho chytania zvierat do pascí, obchodom s voľne žijúcou zverou, chovom zvierat v zoológických záhradách a dovozom určitých koží z tuleních mláďat, atď. Akčný plán EÚ v oblasti životného prostredia s názvom *Životné prostredie 2010: Naša budúcnosť, naša voľba*, ktorý pokrýva obdobie rokov 2001 až 2010, zahŕňa aj ochranu prirodzených prostredí a voľne žijúcej zveri, ktorá je jedným z jeho osobitných cieľov. Napríklad na medzinárodnej scéne dosiahlo Spoločenstvo dohodu s Kanadou a Ruskou federáciou o medzinárodných normách humánneho chytania zvierat do pascí a v podstate podobná dohoda vo forme odsúhlaseného memoranda sa dosiahla s USA.

V oblasti ochrany zvierat používaných na pokusy predložila Komisia návrh smernice o ochrane zvierat používaných na pokusné a iné vedecké účely už v roku 1985. Komisia sa okrem toho stala na základe rozhodnutia Rady 1999/575/ES stranou Dohovoru Rady Európy ETS 123 o ochrane stavovcov využívaných na experimentálne a iné vedecké účely Spoločenstvom. Týmto sa ďalej podporuje povinnosť snažiť sa nahradiť zvieratá používané na pokusy, ako aj zlepšiť životné podmienky zvierat, ktoré sa ešte stále používajú. V EÚ sa každý rok používa na výskumné a pokusné účely približne 10 miliónov zvierat, z toho takmer 25 % sa používa na kontrolné skúšky, vrátane testovania bezpečnosti, testovania potravín a kontroly liekov. Využívanie zvierat v priemysle a výskume sa až donedávna znižovalo skôr v dôsledku zmien objavovania chemických prostriedkov a výskumných metód, než v dôsledku využívania alternatív bez zvierat pri kontrolných testoch.

1.2. **Dobré životné podmienky zvierat ako základný kameň politik Spoločenstva**

V protokole o ochrane a dobrých životných podmienkach zvierat, ktorý bol pripojený k Zmluve o ES Amsterdamskou zmluvou, sa stanovujú hlavné oblasti opatrení, v ktorých majú Spoločenstvo a členské štáty venovať úplnú pozornosť požiadavkám na dobré životné podmienky všetkých zvierat pri formulovaní a implementovaní politik. Obyvatelia EÚ sa v rôznych prieskumoch vyjadrili, že stále viac oceňujú prísne normy životných podmienok zvierat, ktoré môžu mať priamy aj nepriamy dosah na bezpečnosť a kvalitu potravín. Je preto dôležité, aby sa kontrolné a podporné systémy v poľnohospodárstve upravili tak, aby zodpovedali týmto trendom. Komisia uznala spojitosť medzi bezpečnosťou potravín a dobrými životnými podmienkami zvierat vo svojej Bielej knihe o bezpečnosti potravín a zabezpečení jednotného prístupu ku kontrolám zdravia zvierat, životných podmienok zvierat a bezpečnosti potravín v celom potravinovom reťazci, najmä nariadením (ES) 882/2004⁶. V tomto nariadení sa tiež stanovuje organizovanie kurzov odbornej prípravy pre pracovníkov príslušných orgánov členských štátov s cieľom vytvorenia zosúladeného prístupu k úradným kontrolám v členských

---

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 882/2004/ES o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a starostlivosti o zvieratá.

štátoch. Takáto odborná príprava sa však môže považovať skôr za doplnok, než za náhradu vlastnej vnútornej odbornej prípravy členských štátov. Členským štátom by sa mohlo poskytnúť fórum, ktoré by slúžilo na výmenu informácií o ich skúsenostiach s implementovaním opatrení na podporu dobrých životných podmienok zvierat, čím by sa uľahčilo šírenie osvedčených postupov. Aby sa minimalizovali náklady na prenos, zabránilo prekryvaniu a aby sa zvýšila účinnosť správy, je nutné zväziť používanie moderných technológií a riešení elektronickej štátnej správy pri plnení úloh súvisiacich s prenosom a spracovaním predpokladaných informácií.

V rozhodnutí Rady 90/424/EHS o výdavkoch na veterinárnom úseku sa uvádza, že Spoločenstvo finančne prispieva k vytvoreniu informačnej politiky v oblasti ochrany zvierat a zabezpečuje financovanie štúdií, ktoré sú nutné na prípravu a vypracovanie právnych predpisov v oblasti ochrany zvierat. Mala by sa tiež preskúmať možnosť využívania nástrojov podľa rozhodnutia Rady 90/424 na finančnú podporu hlavných iniciatív navrhnutých v akčnom pláne, ktorý je pripojený k tomuto pracovnému dokumentu.

Spoločenstvo nesie značnú zodpovednosť za ochranu zvierat chovaných na pokusné účely, overenia alternatívnych metód k pokusom na zvieratách, chytania voľne žijúcich zvierat do pascí, životných podmienok zvierat v zoologických záhradách, obchodu s voľne žijúcimi zvieratami a ohrozenými druhmi. Ďalšie politiky, medzi ktoré patrí ochrana ohrozených druhov, zachovanie biologickej a genetickej rozmanitosti a pokrok v oblasti biotechnológie, napríklad klonovanie zvierat, si vyžadujú dôkladné zváženie možných dôsledkov na dobré životné podmienky zvierat. Na základe spoločnej politiky rybného hospodárstva sa v stratégii Komisie v oblasti trvalo udržateľného rozvoja európskej akvakultúry⁷ zdôrazňuje potreba zlepšiť životné podmienky chovaných rýb a zohľadniť odporúčania vypracované takými organizáciami, ako Rada Európy, pri možnom vypracovaní osobitných právnych predpisov o ochrane zvierat určených pre chované ryby.

Pokiaľ ide o ochranu pokusných zvierat, Komisia v súčasnosti pripravuje preskúmanie smernice 86/609/EHS. Cieľom preskúmania je posilniť právne predpisy v oblasti pokusov na zvieratách v EÚ a zabezpečiť, aby pre zvieratá, ktoré sa naďalej používajú na pokusy, bola zabezpečená primeraná starostlivosť a ľudské zaobchádzanie. Preskúmanie sa zameria najmä na požiadavky týkajúce sa povoľovania pokusov, pracovníkov a zariadení a kontroly inštitúcií, v ktorých sa chovajú, dodávajú alebo využívajú laboratórne zvieratá, ako aj zavedenia postupu etického preskúmania.

Synergie zahrňujúce rôzne generálne riaditeľstvá Komisie zodpovedné za ochranu zvierat budú jasne uľahčovať úlohu Komisie v plnení požiadaviek protokolu zmluvy. Vytvorenie siete kompetencií by sa malo zorganizovať systematickejšie s cieľom zabezpečiť primeranú následnú kontrolu dlhodobých stratégií a reagovať na rastúce požiadavky obyvateľov EÚ na zlepšené normy ochrany zvierat.

---

⁷ KOM(2002) 511 konečné znenie.

1.3. Ústredné miesto problematiky životných podmienok zvierat v reformovanej spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP)

Opatreniami nedávnej reformy SPP sa od roku 2007 zaviedla zásada krížovej zhody s rôznymi normami v prípade príjemcov priamych platieb, vrátane noriem týkajúcich sa životných podmienok zvierat. Odhalenie porušenia bude viesť k sankcii spočívajúcej buď v znížení dotácií alebo odobratíu vyplatených dotácií, pričom systém sankcií je vytvorený tak, aby sankcie zodpovedali závažnosti porušenia.

Pokiaľ však ide o možné prínosy pre životné podmienky zvierat, dôležitejšie sú nové opatrenia, ktoré sa predpokladajú v rámci politík rozvoja vidieka. Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov alebo spracovania a predaja poľnohospodárskych produktov sa môže poskytovať na zlepšenie životných podmienok zvierat. V rámci agro-environmentálnych opatrení je okrem toho možné zahrnúť rešpektovanie príslušných právnych predpisov v oblasti životných podmienok zvierat ako podmienku oprávnenosti, ktorú musia zabezpečiť členské štáty.

Boli zavedené aj tieto nové sprievodné opatrenia:

- kapitola Životné prostredie v poľnohospodárstve bola podporená opatrením na podporu poľnohospodárov, ktorí používajú také postupy chovu zvierat, ktoré prekračujú základ dobrých postupov chovu zvierat,
- v rámci kapitoly „Plnenie noriem“ opatrenia zabezpečujú finančnú pomoc určenú na prevádzkové náklady poľnohospodárov, ktoré sú potrebné na prispôbenie sa náročným normám založeným na právnych predpisoch Spoločenstva v oblasti životného prostredia, verejného zdravia, zdravia zvierat a rastlín a životných podmienok zvierat. Okrem toho sa môže podporovať využívanie služieb „poľnohospodárskeho poradenstva“, ktoré pomáhajú poľnohospodárom pri implementácii noriem,
- v rámci kapitoly „Kvalita potravín“ sa podpora poskytuje na zapojenie do systémov kvality potravín (vrátane systémov založených na prísnych normách týkajúcich sa životných podmienok zvierat) a skupinám producentov, ktorí vykonávajú informačné, propagačné a reklamné činnosti zamerané na podporované systémy kvality, vrátane tých, ktoré sú založené na zlepšených opatreniach v oblasti „životných podmienok zvierat“.

Je teda jasné, že v novom rámci reformovanej SPP majú členské štáty a Komisia k dispozícii viac nástrojov, ktoré umožňujú reagovať na požiadavky spoločnosti na trvalejšie udržateľnú produkciu a zlepšené normy týkajúce sa životných podmienok zvierat. Komisia napríklad zdôraznila v európskom akčnom pláne v oblasti ekologických potravín a poľnohospodárstva⁸, ktorý bol následne podporený Radou⁹, že ekologické poľnohospodárstvo zohráva dvojité spoločenské úlohu tým, že chráni životné prostredie a blaho zvierat a reaguje na požiadavky spotrebiteľov. V tomto akčnom pláne sa Komisia zaviazala, že jasne vyjadrí tieto verejné statky tak, že ochranu vysokej úrovne životných podmienok zvierat sformuluje ako jeden z cieľov

⁸ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu o európskom akčnom pláne v oblasti ekologických potravín a poľnohospodárstva (KOM(2004) 415 konečné znenie).

⁹ Závery Rady z októbra 2004 týkajúce sa oznámenia (2004) 415 konečné znenie.

ekologického poľnohospodárstva. Toto konkrétne opatrenie sa už uskutočnilo návrhom (nového) nariadenia Rady o ekologickej výrobe a označovaní ekologických výrobkov. V tomto návrhu sa stanovuje zásada, že v ekologickom poľnohospodárstve sa musí dodržiavať najvyššia úroveň životných podmienok zvierat.

2. OPATRENIE 2 – VÝRAZNE UPREDNOSTŇOVAŤ PODPORU POLITICKY ORIENTOVANÉHO BUDÚCEHO VÝSKUMU V OBLASTI OCHRANY A DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT A UPLATŇOVANIA ZÁSADY 3R

2.1. Súvislosti

V súlade s povinnosťami podľa protokolu k Zmluve o ES výskumné politiky financované Spoločenstvom osobitne zahŕňajú potrebu zohľadňovať otázky dobrých životných podmienok zvierat a etické otázky pri implementácii výskumných politík. Je dôležité, aby pri riešení etických hľadísk nových technológií bol vývoj v oblasti životných podmienok zvierat vždy, keď je to vhodné, založený na pevných vedeckých základoch. Takto by to malo byť v prípade, keď nové biotechnológie (ako klonovanie zvierat) majú dosah na životné podmienky zvierat, ale je to dôležité aj pri vytváraní niektorých súčasných poľnohospodárskych systémov, medzi ktoré patrí extenzívna alebo ekologická výroba. Politiky a odporúčania týkajúce sa životných podmienok zvierat by mali preto zohľadňovať najnovšie dostupné vedecké informácie. V prípade nedostatku objektívnych informácií potrebných na vypracovanie vhodných politík a odporúčaní by sa tento nedostatok mal využiť na informovanie diskusie o uprednostňovaní nového výskumu.

Komisia podporuje množstvo výskumných projektov v oblasti životných podmienok hospodárskych zvierat¹⁰, od sociologických štúdií o správaní spotrebiteľov po poľnohospodárske štúdie o životných podmienkach pri chove hydiny a produkcii teľacieho mäsa¹¹ a prostredníctvom témy Kvalita a bezpečnosť potravín v súčasnosti podporuje jednotný projekt „Zaradenie problematiky životných podmienok zvierat do reťazca kvality potravín: od obáv verejnosti k zlepšeným životným podmienkam zvierat a transparentnej kvalite“¹². Podporuje aj množstvo projektov, ktoré sa zaoberajú etickými, právnymi a sociálnymi stránkami chovania a reprodukcie hospodárskych zvierat (a novými technológiami reprodukcie, medzi ktoré patrí klonovanie). Výskum sa okrem toho podporuje v rámci témy Globálna zmena a ekosystémy vo vzťahu k stratégiám rozumného testovania chemických látok a v rámci témy Genomika a biotechnológia pre zdravie, ktorá je zameraná na predikčné stratégie testovania *in vitro* v prípade vystavenia ľudí vplyvom chemických látok, ako aj v rámci podpory osobitných projektov v oblasti toxikológie a chemických látok poškodzujúcich endokrinný systém.

---

¹⁰ Viac informácií o výskume v oblasti poľnohospodárstva možno nájsť na http://europa.eu.int/comm/research/agriculture/index_en.html

¹¹ Viac informácií o prehľade možno nájsť na http://europa.eu.int/comm/research/quality-of-life/animal-welfare/seminars/pdf/animal-welfare_en.pdf

¹² FOOD-CT-2004-506508, „Kvalita životných podmienok zvierat“ pozri www.welfarequality.net.

Siedmy rámcový program v oblasti výskumu a technologického rozvoja¹³ sa práve pripravuje a očakáva sa, že bude prebiehať v období rokov 2007 až 2013. V návrhu sa zdôrazňuje problematika životných podmienok hospodárskych zvierat v rámci témy 2 „Potraviny, poľnohospodárstvo a biotechnológia“ programu spolupráce ako súčasť stratégie biohospodárstva založeného na vedomostiach. Výskum na základe rámcových programov je zameraný na zlepšenie európskej konkurencieschopnosti a riešenie európskych politík. Výskum zameraný na podporu politík je osobitne zahrnutý do rámcového programu a existuje poradenská štruktúra na uprednostnenie takéhoto výskumu vo vzťahu k politike generálnych riaditeľstiev. Takéto poradenstvo sa bude využívať na uprednostnenie príslušného výskumu v oblasti životných podmienok zvierat v 7. rámcovom programe. Činnosti 3R sa budú podporovať v 4 z 9 tematických priorít: 1. Zdravie, 2. Potraviny, poľnohospodárstvo a biotechnológia, 4. Nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie, a 6. Životné prostredie (vrátane klimatickej zmeny). Technologické platformy, medzi ktoré patria platformy zamerané na celkové zdravie zvierat a chovanie a rozmnožovanie hospodárskych zvierat, okrem toho posilnia význam problematiky životných podmienok zvierat.

2.2. Európske centrum alebo laboratórium na ochranu zvierat a dobré životné podmienky zvierat

V súlade s vývojom životných podmienok zvierat ako osvedčenej vedeckej disciplíny sa bude uvažovať o zriadení Európskeho centra alebo laboratória na ochranu zvierat a dobré životné podmienky zvierat. Európske centrum/laboratórium by mohlo byť poverené množstvom kľúčových úloh týkajúcich sa vypracovania tohto akčného plánu. Mohlo by byť zapojené najmä do procesu normalizácie/certifikácie nových ukazovateľov životných podmienok týkajúcich sa implementácie opatrenia 3 (Štandardizované ukazovatele životných podmienok zvierat). Centrum by mohlo okrem toho koordinovať a stimulovať výskum s cieľom aktualizovať existujúce normy a podporiť ďalší prieskum základných spojitostí medzi zdravím zvierat a ich životnými podmienkami a podporiť vzťahy rozšírením o oblasť bezpečnosti a kvality potravín. Toto hľadisko je dôležité pre prebiehajúce a budúce diskusie o životných podmienkach zvierat v EÚ aj na medzinárodnej úrovni. Centrum by mohlo slúžiť aj ako hosťiteľ „centra dokonalosti“ na účel podpory aktívnej výmeny informácií vo všetkých oblastiach životných podmienok zvierat. Táto činnosť by mohla mať niekoľko foriem od základného porozumenia cez cieleň výskum životných podmienok zvierat, výmenné programy, podporu alternatív k využívaniu zvierat na pokusy až po formálnejšiu platformu alebo referenčné miesto na výmenu informácií a zhromažďovanie a podporu overených postupov. Centrum by tiež mohlo podporiť zavedenie európskeho označovania životných podmienok zvierat (pozri kapitolu 3.2) zabezpečením zosúladeného súboru referenčných hodnôt založených na vedeckom základe. Centrum by mohlo byť zapojené aj do prípravy socio-ekonomických štúdií a hodnotení dosahu, ktoré sa týkajú implementácie hlavných nových opatrení v oblasti životných podmienok zvierat.

---

¹³ http://europa.eu.int/comm/research/future/index_en.cfm

2.3. Uplatňovanie nových praktických nástrojov na zabezpečenie dobrých životných podmienok zvierat

Výskum by sa mal stále viac zameriavať na vývoj monitorovacích systémov na implementáciu požiadaviek na životné podmienky zvierat, aby vykonávané úradné kontroly boli účinnejšie a proaktívnejšie. Najmä kontrola životných podmienok zvierat počas prepravy by mala byť skôr založená na prevencii pred nevhodnými prepravnými podmienkami, než na správnych pokutách uložených v prípade porušenia právnych predpisov ES, ktoré bolo často zistené až na konci cesty. Toto je v skutočnosti prístup dodržiavaný na základe nedávno prijatých právnych predpisoch (nariadenie ES 1/2005). Implementácia týchto predpisov si však vyžiada ďalšie úsilie príslušných orgánov členských štátov. Využitie a integrácia nových technológií (systémy vysledovania, komunikačné nástroje a elektronická identifikácia) by sa mali ďalej preskúmať na účel určenia spôsobov podpory príslušných orgánov pri plnení ich úloh.

2.4. Uplatňovanie zásad 3R v prípade zvierat používaných na pokusy

Pokiaľ ide o pokusy na zvieratách, smernicou 86/609/EHS sa podporilo vytvorenie alternatív k pokusom na zvieratách a Európske stredisko na overovanie alternatívnych skúšobných metód (ECVAM) bolo založené v roku 1991. Priamo prispieva k životným podmienkam zvierat prostredníctvom uplatňovania zásady 3R (Replacement /nahradenie/, Reduction /zníženie/ a Refinement /zjemnenie/) a overovania alternatív. Ide o horizontálnu podporu implementácie a monitorovania politiky v rôznych oblastiach ochrany spotrebiteľa a testovania bezpečnosti, napríklad chemických látok, kozmetických prípravkov, biocídov, potravín, biologických prípravkov a lekárskeho zariadení. Alternatívy k pokusom na zvieratách zohrávajú stále významnejšiu úlohu pri implementácii príslušných právnych predpisov, hoci verejný a politický tlak a dostupnosť alternatív sa v rôznych sektoroch veľmi líšia. Alternatívne metódy majú okrem prínosov pre životné podmienky zvierat aj potenciál poskytovať priame informácie prostredníctvom najmodernejších testov kontroly kvality, ktoré sú rýchlejšie a menej nákladné, ako tradičné pokusy na zvieratách. Odhaduje sa, napríklad, že potreba (náklady a zvieratá) testov v rámci REACH¹⁴ by sa mohla znížiť až o 70 % využívaním rozumných testovacích stratégií: dostupné a sľúbené informácie, (Q)SAR, zoskupovanie, hľadanie analógií, atď. (zdroj: Európsky úrad pre chemické látky a Nemecký federálny inštitút pre hodnotenie rizík), bez zníženia vedeckej kvality získaných údajov. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že koncept 3R je už neoddeliteľnou súčasťou prístupu Spoločenstva k využívaniu zvierat na pokusy. Konečným zámerom je nahradiť pokusy na zvieratách metódami, ktoré si nevyžadujú využívanie zvierat. V prípade pokusov, ktoré sa musia naďalej vykonávať na živých zvieratách, je cieľom znížiť počet zvierat a zjemniť metódy tak, aby spôsobovali menej bolesti, utrpenia a stresu. Bude potrebné vykonať ďalšiu prácu na posilnenie úplnej implementácie 3R vo všetkých oblastiach využívania zvierat, zabezpečiť spojitosť medzi smernicou 86/609/EHS a právnymi predpismi vyžadujúcimi pokusy na zvieratách, ako aj podrobnejšie preskúmať vzájomné uznávanie údajov a dohôd o vzájomnom uznávaní ako prostriedok zníženia počtu zvierat používaných na pokusy. Vybudovaním referenčného laboratória

---

¹⁴ Registrácia, hodnotenie, povoľovanie a obmedzenie chemických látok.

Spoločenstva na overovanie alternatívnych testovacích metód by sa mala ďalej posilniť kvalita alternatívnych testovacích metód a urýchliť proces overovania.

V rámci novej iniciatívy podpredseda Komisie Günter Verheugen a komisár Janez Potočnik usporiadali 7. novembra 2005 v Bruseli konferenciu o alternatívnych prístupoch k testom na zvieratách, ktorá bola východiskom pre európske partnerstvo medzi Komisiou a priemyslom na podporu alternatívnych prístupov k testom na zvieratách. Prostredníctvom tohto partnerstva sa Európska rada pre chemický priemysel (CEFIC), Európske združenie pre ochranu rastlín (ECPA), Európske združenie biopriemyslu (EuropaBio), Európske združenie kozmetických toaletných potrieb a parfumérie (COLIPA), Medzinárodné združenie odvetví výroby mydiel, pracích práškov a čistiacich prostriedkov v Európe (A.I.S.E.), ako aj Európska federácia farmaceutického priemyslu a združení (EFPIA) dohodli na takzvanom Bruselskom vyhlásení o 3R. Na základe tohto vyhlásenia bude vytvorená pracovná skupina zainteresovaných strán, ktorá vypracuje akčný program v prvom štvrtroku roku 2006 a určí konkrétne krátkodobé a dlhodobé činnosti. Bude zostavený z hľadiska označenia prekážok pokroku a navrhnu sa v ňom vhodné riešenia na podporu rozvoja, overenia a regulačného uznania alternatívnych prístupov, napríklad:

- zmapovanie výskumných činností a súčasných stratégií,
- spolupráca vo výskume s cieľom posilniť a rozšíriť súčasné činnosti medzi partnermi a ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami,
- vypracovanie alternatívnych prístupov vrátane stratégií rozumného testovania,
- praktické mechanizmy na zlepšenie procesu overovania s použitím dostupných poznatkov,
- praktické mechanizmy na podporu procesu regulačného uznania alternatívnych prístupov.

Ročná správa partnerstva o implementácii akčného programu bude uverejnená do pozornosti Rady, Európskeho parlamentu a ďalších príslušných zainteresovaných strán. Prvá správa by mala byť uverejnená do decembra 2006.

3. OPATRENIE 3 – ZAVIESŤ ŠTANDARDIZOVANÉ UKAZOVATELE DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT

3.1. Súvislosti – jednotný prístup

Európski spotrebitelia už nevnímajú chov zvierat iba ako prostriedok produkcie potravín. Namiesto toho sa vníma ako činnosť týkajúca sa ďalších rozhodujúcich sociálnych cieľov, medzi ktoré patrí bezpečnosť a kvalita potravín, ochrana životného prostredia, trvalá udržateľnosť a zabezpečenie, aby sa so zvieratami vhodne zaobchádzalo. Spojitosť medzi životnými podmienkami zvierat, zdravím

zvierat a bezpečnosťou potravín bola uznaná aj medzinárodne¹⁵. Primerané a jednotné presadzovanie právnych predpisov týkajúcich sa životných podmienok zvierat je veľmi dôležité a vytvorenie presných a merateľných ukazovateľov životných podmienok zvierat uľahčí toto presadzovanie a zvýši účinnosť kontrol a uplatňovaných noriem. V súčasnosti si zaslúžia pozornosť najmä dva trendy: súčasná existencia povinných a dobrovoľných systémov, ktoré prekračujú minimálne normy stanovené právnymi predpismi EÚ, ako aj skutočnosť, ktorú potvrdzujú trendy na trhu, že zvýšenie predaja udržateľne odvodených výrobkov sa dá dosiahnuť v mnohých krajinách na celom svete. Oba tieto smery jasne napomáhajú pokračujúcemu zlepšovaniu životných podmienok zvierat, hoci je nutné poskytovať spotrebiteľom doplnkové informácie, aby si lepšie uvedomili pridanú hodnotu, ktorú predstavujú normy životných podmienok vzťahujúce sa na každý produkt, a ľahšie sa rozhodovali pri nákupe.

3.2. Označovanie dobrých životných podmienok zvierat značkou EÚ – klasifikácia systémov produkcie vo vzťahu k uplatňovaným požiadavkám na dobré životné podmienky

Maloobchodníci a výrobcovia stále viac považujú dobré životné podmienky zvierat za základné hľadisko obrazu a kvality produktu, ktoré vytvárajú potrebu spoľahlivých systémov na monitorovanie stavu životných podmienok zvierat priamo na farme a poskytovanie záruk za podmienky primeranej produkcie. Nezávislé programy na kontrolu životných podmienok zvierat, ktoré podporujú spracovatelia, maloobchodníci a nadnárodné spoločnosti, sa stávajú stále viac bežnými v EÚ aj mimo nej. V rôznych členských štátoch už existujú rôzne dobrovoľné systémy na označovanie produktov, ktoré sú založené na súlade s rôznymi parametrami zahrňujúcimi normy životných podmienok zvierat. Normy EÚ pre predaj vajec aj hydínového mäsa už obsahujú rôzne predpisy týkajúce sa označovania životných podmienok zvierat.

Pokiaľ ide o vajcia, od 1. januára 2004 sa stolové vajcia označujú rozlišujúcim kódom, ktorý obsahuje, *okrem iného*, kód uvádzajúci spôsob chovu hydiny, ktorý sa používa na produkciu vajec. Aby bol spotrebiteľ informovaný, vysvetlenie tohto kódu je povinné na obaloch v prípade balených vajec a tento kód je vysvetlený v samostatnom upozornení v prípade voľne predávaných vajec. Členské štáty začali informačné kampane spolufinancované Európskou komisiou na podporu informovanosti spotrebiteľov o význame kódu. V nariadení Komisie (ES) č. 2295/2003 sa okrem toho stanovuje, že „*znaky opečiatkované na vajciach a na baleniach musia byť jasne viditeľné a čitateľné v súlade s článkami 7 až 10 nariadenia (EHS) č. 1907/90*“. V prípade stolových vajec dovážaných z tretích krajín, ktoré nemajú dohodu o rovnocennosti s ES, musia byť vajcia jasne a čitateľne opečiatkované v krajine pôvodu kódom ISO krajiny pôvodu, pred ktorým je uvedené „*non-EC standards*“.

Zavedenie označovania životných podmienok zvierat značkou EÚ je možnosťou, ktorú je potrebné v blízkej budúcnosti preskúmať a ktorá by mohla podporiť produkty spracované podľa prísnych noriem životných podmienok zvierat, čo by

---

¹⁵ OIE – Celosvetový kódex zdravia zvierat 2005 – Príloha 3.7.1 – Usmerňujúce zásady pre dobré životné podmienky zvierat.

spotrebiteľom uľahčilo výber medzi produktmi získanými pri dodržiavaní základných noriem životných podmienok (minimálne normy stanovené v právnych predpisoch EÚ) a pri dodržiavaní prísnejších noriem (obsiahnuté v dobrovoľných metodických pokynoch alebo právnych predpisoch členských štátov, ktoré prekračujú rámec minimálnych predpisov EÚ).

Jasné označenie, ktoré vyjadruje úroveň životných podmienok, by mohlo byť účinným marketingovým nástrojom, ktorý sa v súčasnosti využíva na určovanie určitých poľnohospodárskych produktov s konkrétnymi regionálnymi vlastnosťami. Takýto systém klasifikácie bude musieť byť založený na normalizovaných vedeckých ukazovateľoch, ktoré budú dobre uznávané v EÚ aj medzinárodne, a podporený výskumom, aby sa uľahčil predaj takýchto produktov. Aby sa podporilo želanie spotrebiteľov mať možnosť výberu na základe objektívnych a vedeckých informácií a z hľadiska mnohých niekedy konkurenčných alebo dokonca mätúcich označení a noriem, mala by sa vypracovať európska norma kvality založená na práve prebiehajúcom výskume.

4. OPATRENIE 4 – ZABEZPEČIŤ, ABY CHOVATELIA/OŠETROVATELIA, AKO AJ ŠIROKÁ VEREJNOSŤ BOLI VIAC ZAPOJENÍ A INFORMOVANÍ O SÚČASNÝCH NORMÁCH OCHRANY A DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT A ABY SI ÚPLNE UVEDOMOVALI SVOJU ÚLOHU V PODPORE OCHRANY A DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT

4.1. Súvislosti – zmena postoja verejnosti

V posledných desaťročiach došlo k jasnej zmene postoja verejnosti k zvieratám a pohľadu verejnosti na postavenie zvierat v spoločnosti. Európski spotrebiteľia sú dobrým príkladom takejto zmeny myslenia a mnohí z nich sa stále viac zameriavajú na „čisté a zelené“ spôsoby produkcie a priťahuje ich možná kvalita a bezpečnosť potravín a prínosy, ktoré prinášajú zdraviu a blahu zvierat inovačné systémy produkcie, medzi ktoré patrí chov voľne sa pasúcich zvierat alebo ekologické poľnohospodárstvo. V myslení spotrebiteľov a producentov došlo k výraznému posunu od púheho obmedzovania krutosti a vyhýbania sa utrpeniu zvierat k zameraniu sa na podporu ich blaha a splnenie ich najdôležitejších potrieb.

4.2. Čo sa už dosiahlo

Prijali sa rôzne iniciatívy na podporu širšieho a poradného prístupu k formulovaniu politiky v oblasti životných podmienok zvierat. Tieto iniciatívy zahŕňali spustenie osobitných výskumných projektov a prieskumov postojov spotrebiteľov k životným podmienkam zvierat. V oblasti ochrany pokusných zvierat boli zvolané pracovné skupiny technických odborníkov vrátane širokého spektra zainteresovaných strán (vedci, mimovládne organizácie, priemysel, zástupcovia vlád, atď.). Zorganizovali sa aj osobitné poradenské stretnutia zainteresovaných strán na účel prípravy ďalších návrhov Komisie, medzi ktoré patrí návrh týkajúci sa ochrany mladých broilerových kurčiat.

Pokiaľ ide o hospodárske zvieratá, nedávno zriadená poradenská skupina pre potravinový reťazec a zdravie zvierat a rastlín bude slúžiť ako fórum na prediskutovanie smerovania budúcej politiky so zainteresovanými stranami v rannom

štádiu. Uskutočnili sa aj otvorené internetové diskusie zamerané na otázky týkajúce sa životných podmienok hospodárskych zvierat (napríklad preprava zvierat), ako aj budúcej európskej politiky v oblasti testovania chemických látok a zvierat (REACH). Tieto iniciatívy poukázali na prínos zachovania otvoreného dialógu so zúčastnenými zainteresovanými stranami. Takéto poradenské iniciatívy sú úplne v súlade so zásadami vyslovenými v Bielej knihe o európskom riadení. Aby sa splnili požiadavky spotrebiteľov, dobré životné podmienky zvierat sa teraz v plnej miere začleňujú do poľnohospodárskej politiky EÚ prostredníctvom reforiem SPP EÚ.

4.3. Informovaný ošetrovateľ/chovateľ a informovaná široká verejnosť: najlepší obhájcovia dobrých životných podmienok zvierat

Postoje a požiadavky spotrebiteľov a verejnosti týkajúce sa prísnejších noriem životných podmienok zvierat sú v centre pozornosti pri formulovaní politiky v oblasti životných podmienok zvierat. Je však tiež potrebné, aby spotrebiteľia pochopili, že implementácia prísnejších noriem životných podmienok zvierat by mohla producentom spôsobiť dodatočné náklady a pravdepodobne vyššie výstupné ceny. Štúdie uvádzajú, že mnoho spotrebiteľov vyjadruje svoju ochotu zaplatiť vysokú cenu za produkt, ktorý pochádza zo systému, ktorý poskytuje zvieratám šetrnejšie životné podmienky¹⁶.

Riadne označovanie výrobkov a poskytovanie informácií spotrebiteľom sú z tohto hľadiska veľmi dôležitými zložkami. Na základe sociologickej štúdie uskutočnenej v Európe bránilo chýbajúce označovanie postupov produkcie spotrebiteľom, aby mohli prejsť k nakupovaniu takýchto výrobkov¹⁷. Je nutné ďalej preskúmať otázky týkajúce sa obáv spotrebiteľov a označovania výrobkov a zvýšiť informovanosť širokej verejnosti o spôsoboch produkcie, ktoré sa používajú v prípade hospodárskych zvierat, alternatívnych postupoch, pri ktorých sa uplatňujú prísnejšie normy životných podmienok zvierat, a o ekonomickej uskutočniteľnosti poľnohospodárskych činností. Mali by sa tiež zohľadniť konkurenčné tlaky, ktorým čelia producenti EÚ na trhu s poľnohospodárskymi produktmi, ktorý sa stále viac globalizuje.

Komisia by mala s podporou členských štátov a príslušných zainteresovaných strán bezodkladne definovať vhodnú stratégiu komunikácie s obyvateľmi o probléme ochrany a životných podmienok zvierat. Komisia bude tiež uvažovať o zriadení osobitnej informačnej platformy zameranej na životné podmienky zvierat s cieľom podporovať ďalší dialóg a výmenu skúseností medzi významnými zainteresovanými stranami v oblasti životných podmienok zvierat. Pokiaľ ide, napríklad, o hospodárske zvieratá, takáto iniciatíva spojená s nástrojmi zlepšeného informovania spotrebiteľov a jasnejšieho obchodného označovania výrobkov poskytuje šancu na účinný cyklus, v ktorom spotrebiteľia vytvárajú dopyt po potravinových produktoch získaných spôsobom, ktorý je šetrnejší k zvieratám a ktorý sa prenáša prostredníctvom dodávateľského reťazca späť k primárnemu producentovi, ktorý môže získať vysokú cenu za svoj produkt, a takto získať späť časť vyšších nákladov spojených s produkciou.

¹⁶

http://europa.eu.int/comm/food/animal/welfare/euro_barometer25_en.pdf

¹⁷

„Obavy spotrebiteľov o životné podmienky zvierat a dosah na výber potravín“. EU FAIR-CT36-3678. Dr Spencer Henson a Dr Gemma Harper, Univerzita v Readingu.

5. OPATRENIE 5 – NAĎALEJ PODPOROVAŤ A INICIOVAŤ ĎALŠIE MEDZINÁRODNÉ INICIATÍVY NA ZVÝŠENIE INFORMOVANOSTI A DOSIAHNUTIE ZHODY V OBLASTI DOBRÝCH ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT

5.1. Súvislosti

V súčasnosti panuje obmedzený medzinárodný konsenzus, pokiaľ ide o relatívny význam prisudzovaný životným podmienkam zvierat a opatrenia zavedené v EÚ sa nemôžu ľahko porovnávať s normami v tretích krajinách. Okrem toho je potrebné mať na pamäti odlišné kultúrne faktory a tradičné postupy a etické úvahy majú jasne dôležitý vplyv na chov a starostlivosť o zvieratá. EÚ sa aktívne zúčastňuje na rôznych medzinárodných fórach, ktoré sú prostriedkom na zvyšovanie informovanosti a budovanie zhody pokiaľ ide o význam životných podmienok zvierat. Rada Európy už od 60. rokov aktívne pracuje v prospech ochrany zvierat v rámci rôznych dohovorov.¹⁸ Spoločenstvo je stranou (alebo pozorovateľom) niekoľkých dohovorov Rady Európy zameraných na zlepšenie životných podmienok zvierat, vrátane takých oblastí, ako pokusy na zvieratách, preprava, chov a zabitie zvierat. Na úrovni Rady Európy prebieha niekoľko činností, v ktorých Spoločenstvo zohráva aktívnu úlohu.

Nedávne a budúce rozšírenie EÚ si vyžaduje aj užšiu pozornosť v zmysle jeho dôsledkov na politiky Spoločenstva v oblasti životných podmienok zvierat. O tomto probléme je potrebné viesť dialóg s takými krajinami, ako Bulharsko, Rumunsko, Turecko a Chorvátsko, ako aj ďalšími krajinami západného Balkánu a krajinami, ktoré sú zapojené, napríklad, do európskej politiky susedstva (ENP). Pre ľahšiu implementáciu predpisov Spoločenstva majú prístupujúce krajiny k dispozícii rôzne nástroje (napríklad, semináre TAIEX na poskytnutie technickej pomoci a výmeny informácií a na podporu výmeny skúseností a poznatkov).

Kľúčovou otázkou pre oznámenie Komisie z roku 2002¹⁹, ktoré sa týkalo právnych predpisov v oblasti životných podmienok zvierat a situácie v tretích krajinách, bolo, či konkurenčné nevýhody vyplývajú z rozdielov v opatreniach v oblasti životných podmienok zvierat. Začínajúc od predpokladu, že konkurenčné deformácie (či už v prospech alebo neprospech producentov z EÚ) vyplývajúce z rozdielov v normách majú jasný potenciál narušiť lepšie životné podmienky zvierat, v správe sa skúma množstvo spôsobov, ako zabrániť takémuto vývoju vrátane: trhových mechanizmov, dialógu na medzinárodnej úrovni, podpory noriem životných podmienok zvierat v obchodných opatreniach, zlepšenia režimov označovania, posilnenia postavenia otázky životných podmienok zvierat v poľnohospodárskej politike EÚ, atď.

EÚ spravila výrazný pokrok, pokiaľ ide o strategické spôsoby určené v uvedenej správe, ktoré vo všeobecnosti priniesli konkrétne výsledky a stále predstavujú cenný prístup k zvýšeniu informovanosti o životných podmienkach zvierat medzinárodne a uľahčeniu uplatňovania zlepšených noriem v oblasti životných podmienok zvierat v EÚ. Je jasné, že je potrebný monitorovací nástroj na porovnanie povinných noriem v oblasti životných podmienok zvierat, ktoré sa uplatňujú v EÚ, s normami

---

¹⁸ Európske dohovory na ochranu domácich zvierat, zvierat používaných na pokusy, chovaných na chovné účely, počas prepravy a pri porážke.

¹⁹ http://europa.eu.int/comm/food/animal/welfare/references/2002_0626_en.pdf

uplatňovanými v tretích krajinách, aby sa analyzovali akékoľvek možné účinky na trh. Existuje riziko, že náročné normy v oblasti životných podmienok zvierat v niektorých krajinách môžu viesť k preneseniu týchto činností do krajín, ktoré uplatňujú menej prísne normy, alebo že takéto krajiny by mohli získať neprímeranú konkurenčnú výhodu.

5.2. Spolupráca so Svetovou organizáciou pre zdravie zvierat – OIE

Vzhľadom na celkovú členskú základňu OIE, ktorú tvorí 167 krajín, jej dlhoročný zoznam úspechov pri vypracovaní noriem zdravia zvierat a na skutočnú spojitosť medzi zdravím zvierat ich životnými podmienkami, OIE dokáže veľmi dobre vybudovať medzinárodný konsenzus v otázke životných podmienok zvierat. Členské štáty OIE žiadali, aby OIE pripravila podrobnú víziu a stratégiu v oblasti životných podmienok zvierat a v máji 2002 bolo prijaté osobitné uznesenie, ktorým sa OIE poveruje vypracovaním odporúčaní a noriem v oblasti životných podmienok zvierat založených na vedeckých základoch. Medzi dôležité nedávne úspechy patrí zorganizovanie prvej globálnej konferencie OIE o životných podmienkach zvierat vo februári 2004, prijatie usmerňujúcich zásad o životných podmienkach zvierat v máji 2004 a prijatie osobitných usmernení týkajúcich sa životných podmienok zvierat v máji 2005.

Rada ministrov poľnohospodárstva vo svojom rozhodnutí, ktoré bolo prijaté v decembri 2002, uznala, že OIE je príslušným orgánom na vypracovanie medzinárodných noriem a usmernení týkajúcich sa životných podmienok zvierat a Spoločenstvo chce aktívne podporovať vypracovanie globálnych noriem a usmernení v oblasti životných podmienok zvierat. OIE zriadila svojím rozhodnutím č. XVII z roku 2004 aj Svetový fond pre zdravie a dobré životné podmienky zvierat, ktorého účelom je implementovať opatrenia, vedecký výskum a programy odbornej prípravy, organizovať semináre, konferencie a odborné semináre, vyrábať informačné médiá a podporovať strategické plány OIE a činnosti rozvojových krajín v oblastiach, ktoré sú v pôsobnosti právomoci OIE, vrátane podpory dobrých životných podmienok zvierat.

5.3. Podpora dobrých životných podmienok zvierat v multilaterálnych a bilaterálnych vzťahoch EÚ

V oblasti obchodu a vonkajších vzťahov Komisia podporila perspektívu EÚ o význame životných podmienok zvierat, aj prostredníctvom osobitného podania týkajúceho sa životných podmienok zvierat a obchodu s poľnohospodárskymi produktmi²⁰, ktoré bolo predložené WTO. Otázka životných podmienok zvierat nie je výslovne uvedená v GATT z roku 1994, ani v ďalších dohodách WTO, a doteraz nebolo vydané nariadenie v rámci postupu riešenia sporu, ktoré by objasnilo postavenie problematiky životných podmienok zvierat v rámci WTO. V podaní EÚ sa okrem iného uvádza, že „cieľom ES pri nastolovaní otázok týkajúcich sa životných podmienok zvierat v rámci rokovaní WTO nie je zabezpečiť základ pre zavedenie nových druhov colných bariér“, ale „podporiť prísne normy v oblasti životných podmienok zvierat, poskytnúť jasné informácie spotrebiteľom, pri súčasnom zachovaní konkurencieschopnosti poľnohospodárskeho sektora a potravinárskeho

---

²⁰ KOM(2002) 626 konečné znenie, pozri prílohu.

priemyslu EÚ“. V oznámení sa zdôraznilo, že je potrebné sa vyhnúť colnej ochrane obchodu a zabezpečiť, aby obchod nenarušoval snahu EÚ podporiť dobré životné podmienky zvierat na svojom vlastnom území. Kým Sanitárna a fytosanitárna dohoda (SFD) sa zaoberá najmä otázkami šírenia chorôb zvierat a rastlín, v Dohode o technických bariérach obchodu (TBO) sa ustanovuje zoznam všeobecne uznávaných cieľov pri prijímaní opatrení. Zdá sa však, že je ťažké posudzovať životné podmienky zvierat v kontexte týchto dohôd, ak by sa nemohla jasne preukázať spojitosť medzi zlými životnými podmienkami zvierat a sprievodným ohrozením zdravotného stavu zvierat dovážajúcej krajiny. Je potrebné tiež zhodnotiť význam životných podmienok zvierat v rámci pôsobnosti článku XX GATT. Najmä, keď existuje riziko, že prístup na trh môže byť ohrozený náročnými normami životných podmienok zvierat, je potrebné, aby hodnotenie rizika v prípade akýchkoľvek návrhov príslušnej politiky zahŕňalo analýzu noriem životných podmienok zvierat a postupov uplatňovaných v tretích krajinách, v prípade ktorých je veľmi pravdepodobné, že ich takéto situácie nepriaznivo ovplyvnia. V podstate je jasné, že člen WTO môže prijať opatrenia na ochranu zvierat v rámci svojho vlastného územia, ale vo všeobecnosti by nemal nariadiť takéto predpisy týkajúce sa životných podmienok zvierat na území vyvážajúcich krajín alebo krajín, ktoré sa nachádzajú mimo jeho územnej jurisdikcie. V dohodách WTO z Doha sa EÚ plánuje zaoberať otázkami životných podmienok zvierat v rámci piliera domácej podpory. Nariadením EÚ ES č. 1257/99 o podpore rozvoja vidieka, ktoré bolo zmenené a doplnené nariadením č. 1783/2003 na základe reformy SPP v roku 2003, sa povoľujú aj platby chovateľom, ktorí spĺňajú prísnejšie normy, a toto nariadenie by sa mohlo uplatňovať od roku 2005/2006. Takéto platby chovateľom by sa museli uskutočňovať v súlade s medzinárodnými obchodnými predpismi WTO.

Na doplnenie iniciatívy OIE Spoločenstvo začalo rokovať o normách životných podmienok zvierat, ktoré sa majú začleniť do bilaterálnych dohôd medzi EÚ a dodávateľmi zvierat a živočíšnych výrobkov z tretích krajín (napríklad Čile a Kanada). EÚ aktívne podporila aj význam životných podmienok zvierat v rámci veterinárnych dohôd s obchodnými partnermi z ďalších tretích krajín. Medzinárodne prijaté usmernenia OIE týkajúce sa životných podmienok zvierat poskytujú ideálny základ pre diskusiu a dohodu s takýmito obchodnými partnermi. Napríklad, v zmysle Dohody SFD medzi ES a Čile už bola zriadená osobitná pracovná skupina pre životné podmienky zvierat na podporu dosiahnutia spoločného porozumenia pokiaľ ide o uplatňovanie noriem životných podmienok zvierat, zvýšenia informovanosti a výmeny odborných skúseností. Na dosiahnutie tohto cieľa sa zorganizovalo množstvo vedeckých seminárov a plánujú sa ďalšie iniciatívy v oblasti informačných činností zameraných na odbornú prípravu/získavanie poznatkov a prípravy budúcich stratégií v oblasti veterinárneho vzdelávania, vrátane iniciatív zameraných na elektronické vzdelávanie.

5.4. Zvyšovanie informovanosti o životných podmienkach zvierat v rozvojových krajinách a vytvorenie príležitostí na obchod

Nedávny seminár zorganizovaný rôznymi organizáciami na ochranu zvierat, ktorý bol súčasťou dialógu občianskej spoločnosti Komisie, sa zaoberal otázkou „*Trvalo udržateľná poľnohospodárska výroba a správne postupy v oblasti životných*

*podmienok zvierat: príležitosti pre rozvojové krajiny v oblasti obchodu*²¹.“ V záveroch a odporúčaní seminára sa uvádza, že extenzívne a trvalo udržateľné poľnohospodárske systémy s dobrými normami životných podmienok zvierat sú stále prevládajúcou formou produkcie hospodárskych zvierat v mnohých rozvojových krajinách.

Je potrebné, aby Spoločenstvo podrobnejšie preskúmalo iniciatívy zamerané na dialóg s krajinami, ktoré uplatňujú prísne normy v oblasti životných podmienok zvierat s cieľom vytvoriť účinné partnerstvá s vládami a zapojenými zainteresovanými stranami. V nariadení (ES) 882/2004 sa stanovuje zapojenie zástupcov z rozvojových krajín do kurzov odbornej prípravy organizovaných pre pracovníkov príslušných orgánov členských štátov, ktoré sú zodpovedné za implementovanie predpisov Spoločenstva v oblasti životných podmienok zvierat. Väčšina dohôd WTO obsahuje zvláštne ustanovenia povoľujúce rozvojovým a najmenej rozvinutým krajinám osobitné a diferencované zaobchádzanie (Special and Differential Treatment, SDT) tým, že im vždy, keď je to možné, poskytujú dlhší čas na implementáciu nových opatrení SFD, ktoré majú vplyv na výroby ich záujmu. V niektorých prípadoch sa tieto SDT poskytujú vo forme udelenia časovo obmedzených výnimiek zo záväzkov uvedených v dohodách a technickej pomoci v oblasti obchodu (Trade-related technical assistance, TRTA) s hlavným cieľom zachovať a rozšíriť príležitosti pre vstup ich výrobkov na trh. Komisia sa zúčastňuje na projektoch TRTA určených pre rozvojové krajiny, vrátane pomoci pri účasti odborníkov z rozvojových krajín na stretnutiach rôznych organizácií stanovujúcich medzinárodné normy, ktoré sú oficiálne uznané WTO (WTO považuje OIE za príslušnú medzinárodnú organizáciu pre zdravie zvierat a OIE nedávno vypracovala usmernenia týkajúce sa životných podmienok zvierat), a odosiela odborníkov v oblasti techniky z členských štátov do rozvojových krajín. Takúto spoluprácu a organizovanie odbornej prípravy, na ktorej sa môžu zúčastňovať aj odborníci z rozvojových krajín, je potrebné len uvítať.

---

²¹

<http://trade-info.cec.eu.int/civilsoc/meetdetails.cfm?meet=11116#parts>